

Womhaj Bóh!

Cyklo 22.
28. meje.

Četnik 9.
1899.

Šerbske nježdělske kopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyšchinje a šu tam dostač sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Šwjatu Trojizu.

Rom. 11, 36.

Wot njeho, a pšes njeho a we nim šu wschitke wězy. Jemu budž čzesč do wěčnosče. Šamjen.'

Tyždenja šwjeczachmy šwjatki, dženka šwjatu Trojizu. Bože šlowo naš wuczi: Bóh je jeniczi jedyn, w nim pať tti paršchony: Wótz, Šsyn a šwjaty Duch. Šajtiž je Wótz wěczny, krašny, runy, tajki je tež Šsyn a šwjaty Duch. Bóh Wótz je naš wschěch štworil, Bóh Šsyn naš wumóhl, šwjaty Duch pať naš wschěch wušwjeczil.

Ty chzesch, šo by czi Bóh Wótz šwoju hnadu špožczil. Tu pať ty na žane hinasche waschnje njedostanjesch, šhiba šo cze Boži Šsyn, twój šbóžnik, ša ruku wošnje a cze š swojemu Wótzei dowjedže. Še šamej šwojej mozu a še šamym šwojim rošomom wschať šebi puč š tutemu šbóžnikej njenamaťsch, duž dyrbi cze šwjaty Duch š njemu dowjesč, potom hagle šmějesch jeho ša šwojeho šbóžnika, hagle po tym šamóžesch šobu š nim š Bohu pšchińcz.

Tuteho twojeho trojenicžeho Boha šo šwěru dzerž, šapschimú jeho še wschej šwojej wěru, modl šo š njemu š wutrobnej lubosču, měj jeho šapschijaneho š polnym šwojim dowěrjenjom.

Še šwjateho pišma wěsch, šchtó je twój Bóh. Šdyž tež jeho ženje dowopšchijecz njemóžesch, šhwal jeho wěcznje a čzesč jeho, šo móhl jeho junu še šwojimaj woczomaj wohladacz a pšchi nim šawoštacz. Šladaj, šo móhl jeho,

tiž je šo nam wschěm jako žiwý Bóh še šwojim šwjatym šlowom a še šwojimi štkami šjewil, bóle a bóle dopóšnacž a šesnacž. Šo tym šmějesch tež wschě jeho puče došnate a budžesch móž jeho ša wschě š hložom šhwalicz.

Šwjatý Šawol bě Bože štki a džiwý šesnať, duž nam wě wo tym powjedacz, kať Bóh šwojich wušwolentych pomola, wušprawi, pšekrašni. Šajšile Boži džiw je Boži najwjeshchi džiw. Šowle móžesch wohladacz, kať jara ma naš wón lubo, šajku bohata nam šwoju hnadu ščele a dawa.

Wschě te rjane hwěšdy na njebju, wschě šwěrxata na poli, wschě šchtomy w lěšu a na šahrodže, kóžda trawicžka, kóždy ptacz, wschě hory a morja šu Bože štki. Wschě je Bóh šestworil, wón ma je tež špochi wschě na myšli. Š kóždemu wón jeho puč a šchěžku poľaže, jemu tež praji, šchto ma tu šapoczecz abo došonjecž; tež tebi wón to praji. Wón je cze do žiwjenja šawolať, wón cze pať tež junu š njeho wotwola.

Wšchemyšl šebi šhwilu, šchto je wón tebi wscho daril. Šle šchtož je wón tebi špožczil, šajšle wón tež š tobu wschěm druhim dawa.

D šajki je naš Bóh bohaty na mudrosčzi. Šscho wón wě, ša wscho šo wón štara, tež ša twoje wumóženje. Š bjesbóžnych chze šebi naš wón prawych š hřěšnikow šwjatych, š morwych žiwych šczinicz. —

Šako Boži Šsyn na šchizju wšasche, je šo wón tam tež šobu na tebe dopomil, šo móhl ty wěczne žiwjenje dostacz. Bóh chze, šo bychu wschitzny cžlowjekojo še šwojeje

skazenosce wumozeni a i hręcha, se kmjercze, i hele wutorhnjeni byli. Wón tež wë, fak masch so tuty będzicz, fak rosčezsch a pschibierasch, fak tu druhdy posastanjesch, abo dobudzesch.

Wón chze bebi i naß tajkich swodoknjecz, so byli jemu podobni. Tajki dokonjany paß budzesch tehdy, hdyß masch jako fshczeny fshcziczjan w swojej wutrobje žiwu wëru, hdyß swëru k Bożemu blidu khodzisch a so dasch i nowa i wërnym czękom a i wërnej krowju twojeho sbóznika wofshewicz a naßyczicz, hdyß so dasch wot Bożeho Ducha wozdicz, powuczecz, trofchtowacz, ale paß tež pokhostacz, napominacz a na prawy pucz dowjescz.

O ty kmilny Wótče, Ssyno, swjaty Ducho, fajte sbože masch ty ja mnje, fajtu luboscz mi stajnje i nowa wopokazesch, Tebi chzu ja to džen wote dnja khwalbu a czeicz dawacz do węcznosce. Hamjen.

Pschecziznizy naschego sbóznika w nowym testamencze.

(Potraczowanje.)

Kóždy Israelski dyrbesche so juntróc ja tydžen poszczicz; tola to Jarisejskim doscz njebesche, woni so poszczachu dwózy, myßlo, so i tym woßebnu pobožnoscz wopokajaja.

A tola czinjachu na druhim boku njedowolene rosdžele we wukladowanju santonja.

Woni wuczachu, so pschibaha pschi templu so dżeržecz njetriebasche, tajta paß, kiž je so sczinila na templowe stoto, so pschestupicz njedyrbi, dokelž stoto, kiž templ kryje, Bożej službje bliže keji, hacž twarjenje; runje tak njemėjachu saroczenie pschi woltarju ja tak wažne kaž saroczenie pschi woporje na woltarju. —

Krucze hladachu so wobkhadzowanja i nißim ludom, woßebje i zlonikami a hręschnikami. S zpla bechu pscheczizmo blißschemu njeßmilni a nje lubosczizni. Sich jnamjo je bratr shubjeného bhna w pschirunanje. Wón ma so ja teho dobreho bhna. Wón wë bebi wjele na swoju swërnoscz, poßluschnoscz a služomnivoscz. Wón so hóršesche a hnëwasche, so nan shubjeného, tola paß sažo namataneho bhna tak radoscziznje pschijima. So jeha nahladže dyrbjal jeha krucze wotpokajacz a jeha dontej pschewostajicz; dokelž to hinaß saßlužil njeje. Nje luboscz, sawicz, njepopscheczje wopokajaja fajte słowa kaž tež samoprawdosc a hordoscz.

Jarisejszy bechu pschewwëdczeni, so wschitzy ludžo pornjo nim wjele niže stejo a so so woni psched Bohom prawi a bjes poroka. Tehodla druhich sazpiwachu a so jich sdalowachu.

Tola paß tež ničo nječinja, so bychu jich k Bohu dowjedli psches woprawdžitu luboscz pscheczizmo potrebnym, psches sprawnoscz we wobkhadže i blißschim, wopokajanje prawa a prawdosczje pscheczizmo kóždemu.

VI. Jarisejszy a fshcziczjanstwo.

Jarisejszy myßlachu, so móža i dopjelnjenjom santonja towaristwo i Bohom dozpicž. Duž žadachu bebi, so ma so satoñ swëdomliwje dopjelnicz. Sa satoñ nimaja jenož Božu sswjenu wolu, ale tež tak mjenowane nastawki starschich t. j. wukladowanje santonja psches pißmawuczensch, na kotrež tu samu wažnoscz kladzechu, kaž na Bože kasnje. Eso prózujjo, wschitke tute žadanja dopjelnicz, myßlachu, so je móžno satoñ dospoñnje dopjelnicz. Duž bebi myßlachu, so móža bebi tak sbóznoscz saßlužiez, so je Boža pschibluschnoscz, jim ja msdu węcne žiwjenje spožczicz. Woni bechu pschewwëdczeni, so i tajkej myßlu žyle na jalozku Božeho słowa steja. —

Tola dwójaki blud bęsche w tajkej jich myßli.

Prëni ležesche w tym, so satoñ jenož swonkownje frosymichu a so ma so jenož swonkowne žiwjenje po nim složowacz. —

Satoñ móže so jenož na swonkowny skutk poczahowacz. Snutskowne smyßlenie njemóže so spósnacz a tehodla tež niz khostacz. Tola paß wukhadža kóždy sly skutk se sleho smyßlenja. Hdyß paß satoñ sly skutk saßluži, dha tež tola i tym sle pomyßlenie, i kotrehož sly skutk wukhadža a chze tak dobre smyßlenja hajicz abo sle wotstronicž. 9. a 10. kasnja Móßjafoweho santonja poczahuje so na snutskowne smyßlenie, hdyß sle lóschty a požaduje sakasa.

Položi-li so wažnoscz santonja samo na słowo, a nalóži-li so sadžerjenje jenož na tute, so derje mózne sba, jón dopjelnicz a so prawdosczje pscheczizmo njemu khwalicz. —

A to čim bóle, hdyß so wjazny čini hacž wón bebi žada.

Druhi blud wobsteji w tym nahladže, so prawa nabožina w tajkim swonkownym složowanju žiwjenja po pißmiku wobsteji, so je wscho jene, cžehodla so stanje, schto k temn pohnuje a k čjemu to wjedže, w tym, so na smyßlenju wutrobny ničo njeleži a so wone psched Bohom ničo njewaži. —

W tajkim bludže bechu Jarisejszy živi. S teho pschiadže jich hordoscz, samoprawdosc a njepofutnoscz, kaž tež jich pscheczizmoscz pscheczizmo skhristußej.

Jarisejszy so na straschny wotpucz saßlužili. Tola so na tym sami wina. Wschak mējachu satoñ a profetow. S tutnych móžachu so dacž lepje powuczicz. Pscheczizmo swonkownoscz nabožinskeho žiwjenja wojowachu profetowo bjes pschestacz. Sich žiwjenstki nadawt je, so stajnje přëduja pscheczizmo temu bludej, so je swonkowne džerzenie santonja same na bebi hižo Bohu spodobny, saßlužbný skutk.

Pschczo a pschczo sažo lud napominaja, so njemóže so jim lepje hiez, so njemóža Božemu budu wuczeknycz a Božu hnadu shonicž, hdyß so nochzedža wobrocžicz a potutu činicz; jenož prawe smyßlenie ma wažnoscz pola Boha, a kóždy skutk, kiž i tajkeho njewukhadža psched nim ničo njeplaczi. Woni žadachu psched wschëm luboscz k blißschemu jako dopjelnjenje santonja. Duž móžachu Jarisejszy so derje po nich složowacz a swoje žiwjenje pruhowacz po tym, schtož profetowo wuczachu. Tola jo nječinjachu. —

Tajtemu Jarisejskemu waschnju ewangelij w runej mërje napscheczizmo steji. —

Čłowjek bebi se swojimi skutkami sbóznoscz warbowacz njesamóže. Bóh dyrbi ju jemu i hnadu spožczicz. Wumënenje k jeje dozpicžu paß je wëra. Schtož do skhristuße wëri, budženy njebudže. Schtož jeha ja swojeho Injeja a ja Messiağa wusnaje, we wërje jeha słowo pschiznosmje a po nim čini, tón ma jako jeha wuczomnik węcne žiwjenje. Temu paß ma wëra a potuta přjedy hiez. Komuž je jeha hręchow žel, a schtož spósnaje, so njeje prawy psched Bohom a schtož ma po tajkej prawdosczizni wutrobne žadanje, temu dyrbi wona so dostacz. Schtož i wutrobu prošy: „Božo budž mi hręschnikaj hnadny“, temu so wodacže dostanje.

(Potraczowanje.)

Refomazhja w Draždžanach.

W historiji refomazhje maja Draždžany woßebne a cžesczowne město. Hdyß wone tež žadny Worms, Wittenberg a Augsburg njeßbu, hdyž so najwjesche duchowne wojowanja wubudžichu, maja so tola do tych městow w naschim wótznyh kraju licžiez, kotrež dyrbja w historiji ewangeliskej zyrkwje so stajnje i cžesczu mjenowacz, dokelž čistemu słowu Božemu se sahorjenjom pschipadzechu a jo we wulkej swërnosczizni jako drohe wobšedženstwo džeržachu hacž na dženbnischi džen. Jenož Lipsk ma w Sakskej tu samu wažnoscz w historiji naschje zyrkwje.

Duž lubi čitarjo, dajče bebi i chroniki Draždžanow powjedacz, fajte bęsche tam pod bamžistwom, fajte pruhowanja je to město pschëtracz dyrbjalo, přjedy hacž kmëdžesche so ewangelija wjeßelicž, do tajkeho nujneho swižowanja Draždžany i rjetomaj refomazhje, i Lutherom a Melanchthonom, stupichu, fak so w dobrých a slych dnjach so k čistemu słowu a sakramentomaj džeržale — a fak so wostale dobre ewangeliske město hacž na dženbnischi džen.

I. Draždžany pod bamžistwom.

Bęsche nëhdže wokolo leta 1150, so hromadka herbškich rybakow pschi brjoßy Lóbjja, tam, hdyž nëtko Nowe Mësto leži, bebi přenje hëty natwari, a i tymle saßhudenjom salozk k nëtčizschemu hlownemu městu Sakskej položi. Powjesczje i tamneho čžaka so jara rëdke. Tak wjele paß je wëste, so to saßhudenisčez k hëstje rosčesche a so zyrkej tam bóršy dobry salozk namata. Maschi wótzjo bechu bohobojajny narod; hdyß bechu so nëhdže nëtotre hëty natwarile, so tež hnydom na twar zyrkwje hotowachu a bóršy tam swónčk se mschi swonjesche, hdyž bechu nëtotre mëßazy přjedy wjelki wule a bary saßhadžale.

So so Draždžany bóršy derje zyrkwinszy satarachu, njetriebamy so dživacz. W blisfosczizni dže bęsche kčezjaze biskopstwo, wot kčezora Dty Wulkeho saložene, w Mischnje, kotrež bęsche bebi ja nadawt wsalo, fšchiz skhristußowy po rëžy horje a dele noßycz a wobtwjerdžicz. Tam bęsche hacž do leta 1106 „dživy činjazy“ biskop Benno, kotremuž bęsche pječja lohlo khorych wustrowjecz. Žedny

ſ jeho naſlédnikow je zyrkwinske žiwjenje ſarjadował a jo ſ dźéla pod nahladowarſtwo ſararja w Brieſtnizach ſtajił.

Wobras tehdomneho zyrkwinskeho žiwjenja je wſchudžom tón ſamý. K temu roshladujmy ſo w Draždžanach.

My podamy ſo najprjedy do zyrkwje ſwjateho ſchizja. Šwjatocžna čziſčina naſ tam wita, wyruchowa wón a blyſčež ſo ſwěcžaznych ſwěcžkow Boži dom napjelnitej. Na wſchěch 28 woltarjach klecža nutrni modlerjo a ſo čziſche modla. Wobrabje wokolo jeneho woltarja ſo čziſčeža. Što tam je? Licžba drohotnych relikwijow je tam widžecž. We woltarneſch ſchizini leži kruč drjewa wot Šhryſtufoweho ſchizja. Konſtanziya, Awſtriſka wójwodka, je jón w lécze 1234 pſchi ſkladnoſczi ſwojeho woženjenja ſ kurwječom Hendrichom je ſwojeje domijny ſobu pſchinjeſła a kapalžy darila a nutrni modlerjo ſ wěſtoſcžu wěrja, ſo je to woprawdže kruč wot ſchizja, na kotrymž bu naſch ſbóžnik na horje Golgatha ſchizjowaný.

My dźélimy ſo wot zyrkwje „ſwjateho ſchizja“ a wobrocžimy ſo k zyrkwi „Naſchich lubnych žonow“, kotraž ſ wonka měſchczaniſkich murjow jako najſtarſcha Draždžanſka zyrkej wjetſchu woſadu wopſchija. Tež wona ma ſwoje ſwjeczo „wobras maczerje Božeje“, kotrež je na jonym ſ 8 woltarjow poſtajene. Tam klecža pſchi woltarju kłóſchtriſke knježny. Wone ſu ſ bliſkeho kłóſchtra w Gruſklichach, kotryž ma nahladarſtwo nad zyrkwju. Wone tam huſto pſchithadžuja, ſo bychu temu ſwjecžecžu ſwoju čzeſč wopofaſali.

Wot jow ſhwatamy k zyrkwi „ſwjatnych tſjoch kralow“ w Nowym Měſcze. Hižo pſched durjemi wohladamy tſi ſ kamjenja wudypane poſtawy, kotrež nam ſ dobom zyrkej jako zyrkej „tſjoch kralow“ woſnamjenja. Jow ſo poſajuje — papjera. My ju do ruli woſnjemy a tam wohladamy ryſowanie, kotrež nam člowiſku ſtopu poſajuje. Na kromje čzitaſch: „Prawa a wěrna měra ſtopy naſchich lubnych žonow, kajkaž ſo ſhowa w Španiſkim kłóſchtrje. Jan XXII., bamž, je wſchitkim, kotſiž tu měru nutrne koſcha a tſi Ave Marija wuſpěwaja, 700 lět wotpuſta ſpožčil. Klemens VIII. je to wobkručil.“ My tu papjerku ſ hłowu tſchaſo na boł položimy a njechamy ſebi radſcho te 700 lět wotpuſta ſaſlužicž. My ſo do zyrkwinskeje lawki ſhdnjemy a poſluchamy na přédowanje, kotrež runje ſrěczimny mnich ſwojim bratram dźerži. Přéduje wón wo Šhryſtuſu? — ně, wo biſkopje Bennowje a jeho džimny wón powjeda: „Šedny džen je ſo pobožny zyrkwinski ſerſchta na tamnej ſtronje Łobja wukhodžował a njeje žaneho čzolma namaſal, ſo by ſo pſchewjeſł. Duž ſo Knjeſowny wotročžk dolho njekomdžeſche a krocžeſche pſches žolmy rěki. A hlaj, wodowe žolmy tworjachu móſt, kotrež ſwjateho na druhi brjoh donjeſechu.“ Tak powjedaſche mnich we žalbowanym ſynku a muſcha ſ hłowu wija a ſ čzicha modlitwu k temu džiwnyčzinjazemu ſwjatemu Benej wuſpěwaja. — My mamy doſč teho přédowanja a ſobuželnoſcž naſ ſapſchimnje ſ tym dobrým měſtom, kotrež je ſo do pſchiwěry ſabludžilo. Duž pſchi dźélenju wot teho měſta ſdychujemy: Šdy čžaſ pſchidžže, hđžež budža ſo tež jow wobrocžicž k prawej Božeſch ſlužbje? Šdy pſchidžže nalécžo po ſymſkim čžaſu?

II. Přjedypóžli noweho čžaſa.

Dolho trajeſche, přjedy hacž ſapocža w Draždžanach lód roſtawacž. Tola hižo lěſtoteſt přjedy reformazije nadeńdžemy w Draždžanach mužow, koſiž pomhachu ſtutl naſcheho Luthera wjedžo abo njewjedžo ſobu pſchihotowacž — reformatorjo do reformazije. Wě ſo woni njeſu ſo ani ſ daloka tamnym puč pſchihotowarjam runali, kajzyž běchu Petrus Waldus, Jan Wikliſ, Jan Guß — woni pał ſu tola wot podobneho ſmyſljenja wodžeczi byli. Šich mjena dyrhja ſo tehodla wot ewangeliſkeho ſchecžijaniſtwa w čzeſczi dźeržecž.

Přeni ſ nich je Pětr Faulſiſch, ſ wjetſcha Pětr Draždžanſki mjenowaný. Wón ſ Huſom w Prahy dźélaſche a běſche tež profeſor na univerſicze. W lécze 1409 wón ſ dźélom wučerjom a ſtudentow wučahny a poſdžiſcho ſo, něhdže 1412, we ſwojim wótečiniſkim měſcze, w Draždžanach, ſaſhndli, hđžež je najſterje na ſchizjneſch ſchuli ſ wučerjom byl. Šſwoje hłowne ſtutkowanje wón w Zwifawje roſwivaſche. Wěſta wěž je, ſo bu po dwělětnym ſtutkowanju w Draždžanach dla roſſchěrjenja „kezarſkich“ wučebow wot duchowneje wyſchnoſcže wotſadženy a ſ Miſchnjanſkeje krajiny wupofaſany. Što pał běchu kezarſtwa teho muža? Wón běſche Božu wječer w dwěmaj ſtaltomaj ſakitował a ſwoje ſakitanje na ſwjate piſmo a zyrkwinskich wótzow ſkožil. Wón běſche huſitiſke pſchicžanje ſpěchował. Wón běſche přeni ſhěrliſch w maczernej rěczi wſchecž.

do Božich ſlužbow ſawjedł. Tajke tał mjenowane kezarſtwa k temu pſchijnjeſechu, ſo dyrhjeſche tón ſdobny muž, kiž běſche bohacze wot Boha wobdarjenty, kaž někotry druhi martrał na ſchecžepowzu ſwój kónž mēcž.

Nječ je bylo, ſo je Pětr Faulſiſch nahle wuſtupował, hacž runjež mějeſche ſwoje najlěpſche wotpohlady, po nim pſchidžže druhi, Handriſ Proles, kiž hiſchcže zyle po pučach tehdomniſcheje pobožnoſcže krodžeſche. Wón ſo 1. oktobra 1429 w Nowym Měſcze narodži, ſtudowaſche wot 1446 na Lipſczanſkeſch univerſicze a bu tam magiſtrat. W lécze 1451 bu ſ mnichom a dwě lécze po tym bu ſa měſchnika wuſhwjeczenty, čzinjeſche wulke pučowanja a bu 1456 profeſor theologie w Magdeburgu. Poſlednje 30 lět jeho žiwjenja hacž k jeho ſmjerezi 6. junija 1503 ſtutkowaſche wón jako generalny wifar auguſtiniſkeho rjada, ſaſtojniſtvo, kotrež krotko do ſwojeje ſmjereze do rukow ſnateho Sana ſe Staupiz poda. Šdyž běſche Proles tež hacž do ſwojeho ſkónčjenja romſki ſchecžijian, ma wón tola tež wažnoſcž jako pſchecžel reformazije. Wón je tež reformaziju wothladał a tež pſchewjedł, hdyž tež jenož reformaziju mnichowſtwa. Šdyž běchu kſutniſche pravidla ſa kłóſchtr auguſtinarijom do teho čžaſa jenož w někotrych kłóſchtrach ſawjedžene, čzynſche je wón wſchudžom ſawjeſcž, runjež běſche rjadowny general pſchecžiwio temu. Škónčnje wón tola dobu. Bamž Sixtus IV. da jemu prawo. Wón běſche bjeſ dwěla wulki muž w ſwojim čžaſu. Wón čzujjeſche, ſo je něſchto ſhnike w tehdomniſchim zyrkwinskim žiwjenju a ſo jenož w tym myleſche, ſo čzynſche ſ dźélny a ſwontowny reformaziju polěpſchenje pſchijnjeſcž, hacžrunje dyrhjeſche ſo je ſekeru hlubje ſakopnyčž. Š zyla běſche Proles dalokoſlawny předač, wón pſchithadžeſche huſto do ſwojeho wótzneho měſta a ſamo wójwoda Turij by jeho rady ſluchal. Luther, kotryž je jeho ſnawo hiſchcže po woſbobje ſnal a to pſchewjedł, ſchtož tamny ſ daloka čzujjeſche, mjenuje jeho muža wulkeho mjena a wěry, kotryž bu wot jich wjele ſa ſwjateho dźeržany. (Poſtracžowanje.)

Wſchelate ſ bliſka a ſ daloka.

Š Budyſchina. Towarſtvo Pomozny ſa ſtudowaznych Šſerbow mějeſche tudy ſrjedu po ſwjatkach, 24. meje, ſwoju lětuſchu porjadnu hłownu ſhromdžijnu, na kotruž bě ſo 23 ſobuſtawow ſeſchlo. Pſchedſyda tujeſ ſarač Rada wotewri ſhromadžiſnu 1/2 hodžin, powita pſchitomnych a poda ſlowo piſmamjedžerjeſki kiž najprjedy roſprawu wo towarſtwowym ſtutkowanju čzitaſche Š njeje podawamy tudy hłowny wobſah.

Dženſniſcha hłowna ſhromadžiſna je dźewjatnata. Džewjatnacze lět potajkim wobſteji a ſtutkuje towarſtvo ſa čzeſne wobſtače a duchowne roſwivanje naſcheho lubeho naroda, ſałožene wot jeho horliwych ſhnow, koſiž ſu ſ wulkeho dźéla hižo we wěčnoſczi. My, jich potomnižy a wučomžy, kotrymž ſu plody jich dźéla, ale tež jich próžy namreke, mamy winowatoſcž, to dźeržecž, wutwarjecž a roſmnožecž, ſchtož ſu nam woni ſawoſtajili. Šawěſcže běſche to ſtutl rſhynarodny, ſo naſchi ſlawni ſbudžerjo a wjednižy ſawěſcžicž pſtachu wukublanje nowych dźélačzerjom na narodnym polu, ſa naſch ſerbiſki lud, kiž je w tym naſtupanju zyle a jenicžy ſam na ſo poſaſany, a bjeſ dwěla je Boža pſchedwidžiwocž tu myſlicžku jim do wutrobny ſapoložila. Šſnadne běchu ſpocžatki wulkeho nadawka, tola Bohu džał je wuwjedženje nadawka lěto a bóle pſchiběrało, narodny ſtutl je roſł a nadobywał, tał ſo ma towarſtvo nětko ſa 19 lět ſwojeho wobſtače 24.000 hriwnow ſa kladneho ſamoženja, a je w tym čžaſu pódla teho 10.250 hriwnow pomozny na ſtudowaznych wudželicž mohlo! Šawěſcže je to naležnoſcž, kotraž móže, haj dyrbi kóždeho Šſerba wulzy ſajimacž.

W minjenym lécze 1898 je Towarſtvo Pomozny ſaſo 800 hriwnow pomozny do 14 ſtudowaznych wudželiko, a to 350 hr. do 5 ſtudentow na univerſicze, 110 hr. do 2 wučomžow na gymnajiju a 340 hr. do 7 wučomžow na wučerſkim ſeminaru. Pſchi pſchidželenju pomozny na přſtwarjom pſchedſhdyſtvo a wubjerf kóždy ras ſ wulkej kěžbnocžu, ſwěru a po móžnoſczi ſprawnje jedna.

Dokelž ſo pſchinoſchlow wot ſobuſtawow jara malo wotedawa, (w lécze 1897 na pſch. jeno 55 hriwnow!) móže towarſtvo ſ wjetſcha jeno 3/4 danje — kaž je jemu domolene, dokelž ma ſo 1/4 danje ke kapitaleſch pſchipiſkowacž — roſdželcž. To pał njedokaha, pſchetož potrebnocže ſtudowaznych ſu wjetſche, a winowatoſcž Šſerbow, ſa ſtudowaznych ſhnow ſwojeho naroda

ko staracz, je tež dženska runje tak wulka, kaž psched 20 lětami. Duž dyrbi ko pschezo sažo i nowa prokcyz, so bychu kobustawy porjadnje swój pschinoschf (na lěto 1 hriwnu!) wotedawali a so bychu nowych kobustawow pschidobych pytali. Tež na to mělo so tola džiwacz, so bychu pschi wotkasanjach ja dobre wot-pohladanja tež na Towarstwo Pomozy ko dopomnili.

Ō rosprawy pokladnika, knjesa pschekupza Schwiebusa w Budyschinje, ko ihoni, so je towarstwo loni dothodow mělo 83 hr. pschinoschfow jenotliwych kobustawow a 787 hr. danje, a so je 800 hr. pomozy wudžělilo. Samoženje w tu chwilu wuczini 24,237 hriwnow. — Po rosprawje knjesow rewisorow redaktora Ōsmolerja a kaplana Nowaka ko sliczenje i lěta 1897 ja prawe spójna a justifikacija wupraji.

Na to scžehowachu namjety w nastupanju towarstwa. Pschede wšchēm ko wo to jedna, so bychu kobustawy swoje pschinoschki sažo porjadnišcho wotedawali. W tej naležnosći dyrbi sažo lěpje bycz. Pschitomni ko roshudžichu ja to, so ko w nowinach i chwilemi namotwjenje wosjewi, so bychu kobustawy swój pschinoschf wožadnemu knjesej duchownemu wotedali, kotryž je potom rady do Budyschyna knjesej pokladnišej wobstara. W nowinach ko potom saplaczenje wosjewi. — Dale ko rasnišcho hacž dotal ja tym žadašche, so bychu ko pominaže listy wo wróczanju dostateje pomozy wošebje na tajkich knjesow žłate, kotryž su i pomozu towarstwa swoje powołanje doščahnywšchi nětko w dobrých wobstejenjach a swonka Ōsrbow skutkuja. Psched-šydstwo žłubi, so to w bližšim pošedženju dowuradži a potom wuwjedže. — Skóncznje ko shromadžujuje wosjewi, so je knjes pschekupz Schwiebus (w Budyschinje na swontownej lawškej hažy) wólbu, w pošlednjeje hłownej shromadžujuje na njeho složenu, pschijał. W tu chwilu wobsteji pschedšydstwo i tutych knjesow: pschedšyda: knjes Rada, farač pola swj. Michala; městpschedšyda: knjes Nowak, direktor tachantšej šule; pokladnik: knjes pschekupz Schwiebus; a pišmawjedže: knjes scholasnikus Skala, wšchitzy w Budyschinje. We wubjerku su tuczi knježa: k. kapitar kantor Zuscžanski w Budyschinje, k. farač Jakub w Nješwacžidle, k. kaplan Nowak a k. redaktor Ōsmolec w Budyschinje.

Hiščeje ras džemy proštwu wospjetowacz: 1. Njech tola kobustawy porjadnje swoje pschinoschki swojim knjesam duchownym wotedawaja, a 2. njech tež ko staraja, so by sažo licžba placžazych kobustawow pschibjerala. Kač čašto ko hriwna wuda, kotraž mohla ko lohzy a sawěšče wjele šdobnišcho ja Towarstwo Pomozy nałožicz!

— Nowna konferenca saksich kerbskich duchownych mějesche sańdženu brjedu swoju shromadžuju we winowej kiczji w Budyschinje. Nimale wšchitzy kerbszy sastojnšzy bratšja bechu ko na naschu wažnu šhadžowanu sechli. Š hnujazej modlitwu nasch luby pschedšyda knjes farač rycer Jakub naschu shromadžuju wotewri, w kotrejž tež na wšchitte te tyščuwošče a šrudoby spominašche, psches kotrejž žmy psches Bože hnadne wodženje pscheschli. Po wobšamknjenju pošlednjeje konferenzy mějachu ko rosprawy naschich pobocznych kerbskich konferenzow podacz. Rosprawy podachu pschedšydojo konferenzow k. farač Rychžan Hodžijki wo Budeščanski konferenzy, farač Gólcž i Budyschinka wo Mašchanski, farač Kubiza wo Pomorskej a farač Jakub wo Nješwacžidlišej. Wšchitte rosprawy šwědcžichu wo bohonym žiwjenju naschich kerbskich duchownškich pobocznych konferenzow, w kotrychž ko w bratrowskej lubošči džěla sa šbože naschich lubyh kerbskich wožadow. Knjes farač Kubiza Budeščanski šjewi, so budže šwje-džen swontowneho mišionštwu 23. dženi junija w Budeščach. Na kerbskim kemschenju budže knjes kaplan Domaschka i Hodžija a na němškim knjes bywšchi dwórski předač Štöcker i Barlina, kotryž je jako rycerški wustupowac ja naschu ewangelištu žyrtej daloko a šchěroko šnaty, předowacz. Wěšče ko bohata licžba lubyh Ōsrbow i bliškeje a i dalokeje wokolnowšče šenđe, tuteho žadneho muža, kiž je ko sawěšče jako šmužity wojowac nascheje žyrtyje wopokasał, šlyšchecz. Wječor knjes Štöcker hiščeje wošebitu shroma-džuju wotdžerži, w kotrejž budže we swojim Barlińskim měščanškim mišionštwje, sa kotrejž je tak wjele skutkowal, pschednowšchowacz. Na bliške pošwjećenje noweje Ōhwacžanskeje žyrtyje ko špomni i tym pscheczom, so bychmy ko k temu wažnemu šwjedženju jako sastojnšzy bratšja w bohatej licžbe sechli, hdyž ko Boži dom noweje kerbskeje wožady pošwjećzi. Knjes pschedšyda, wodžer naschich kerbskich Božich šlužbow w Draždžanach, prošchěšche, so

bychu sastojnšzy bratšja wšchitkim tym, kotryž do Draždžan čahnu, nasche kerbske Bože šlužby napomnili, so njebychu štomdžili, je wopytacž. Knjes pschedšyda je ko šam sa to napominanje poštaral. Wón je papjerku k 50lětnemu jubilej naschich kerbskich kemschenjow čyščezecz dal, kotraž ma na jenej stronje šnamješchto šchiza a to hrónczko: „Dón Knjes je mój paštyr“, šchtož je tekst byl přenjeho kerbskeho w Draždžanach wot nješapomniteho nana knjesa fararja Jakuba 1848 džezaneho předowanja, a na drugej stronje njedzele lětušchich kerbskich kemschenjow pokasuje. Tule papjerku knjes farač Jakub, hdyž bešche ju w Draždžanach k jubelštemu kemschenju rosdžělil, kóždemu šwojeje wošady, kiž ma myšle do Draždžan ko podacz, jako wopomjenku šobu da a wón je to wješele měl, so je pschi pošlednim kemschenju někotrych šwojeje wošady wohladał, kotryž bechu šebi tu špomjenku derje špomjatko-wali. Tajka papjerka budže ko — da-li Bóh — tež na pschichodne lěto čyščezecz a potom wot wšchitkich kerbskich duchownych rošchěrjecz k špěchowanju naschich kerbskich kemschenjow w Draždžanach. Dležiče jednanje mějesche ko dla žyrtywškej galerije — w kotrejž ko historija naschich wožadow wopišuje. Starý wudawč, kotryž je wjele wožadnym šnaty, je rospšchedaty. Duž ko nowy pschihotuje a kerbszy duchowni budža swoje pschinoschki podacz, so by historija naschich kerbskich wožadow ko derje a dokladnje wopišala a wošebje ko wšchelake šmyšli, kotrejž su w přenim wudawku, wotštronile. Wulzy šwješelazy bešche nam pschednowšchf nascheho pschedšydy wo pošedženju direktorija hłowneho bibliškeho towarštwu w Draždžanach. Psched něšchto lětami je ko nascha kerbska šchulška biblija wudata, kotraž wšchak ja swoju potrebu swoju pschihušchowošč dopjelnuje, kotraž pak staršchim ludžom a šhorym došč pschihodna njeje maleho čyščezča dla. Starý wjetšchi wudawč nascheje kerbskeje biblije je dawno rospšchedaty — a wulke žadanje je w našchim ludu, so by ko tóule wudawč i. nowa čyščezčal. Knjes pschedšyda je se swojeje čzoplej a šahorjenej wutrobu ja nasch kerbski lud w direktorialnej shromadžuju pschi wšchěch wulkich woporach pscheczšchczal, so je direktorij nascheho bibliškeho towarštwu jenabłóžnje wobšamknyl, w lěče 1903 tutón wjetšchi wudawč nascheje biblije čyščezecz dacž. Wón móžesche 300 hr. jako přeni dar, kotryž je nahromadžil, na blido položicz. Š jeho rosprawy tež šhonišchmy, kač ko nasche šakške bibliške towarštwu i wulkej wopornowošču wošebje ja nasche kerbske wožady stara. Šacž runje ma pschi kóždej kerbskej bibliji ššbro hišchče žunu telko hacž pschi němškej se šwojeho šamóženja pschidacz, tola na najšwěr-nišcho naž Ōsrbow šastaruje. To je sawěšče wulkeho džaka hódne. Duž žmy tež wobšamkli, pschichodnje k jutram, hdyž ko kollekta ja bibliške towarštwu ššera, lečžaze šopjeno našchim Ōsrbam roššklacz, w kotrychž ko pscheczelnitwa štaroščiwowšcz wot bibliškeho towarštwu, nam wopokasana, našchemu ludej šjawnje wobšwěd-čujuje. Britiške (jendželške) towarštwu swoje škutkowanje w našchim kraju složi. Na rošžohnowanju pak je šebi tež hišchče luboščiwje na naž Ōsrbow pomyšlilo. 300 nowych testamentow, wot njeho wudatych, je nam darilo ja darmotne rosdžělenje šhudym a šhorym w naschich kerbskich wožadach. Tak je nascha kerbska konferenca sažo w jenym duchu a jenej myšli hromadžje pobyla. „Šbože naschich kerbskich wožadow“ to je bylo hežlo nascheho hromadžeb-nyčža. Bóh luby Knjes čhył miłoščiwje dale žohnowacz naschu konferenzy, i kotrejž je psches jeho hnadu bohate žohnowanje ko wulwalo na nasch luby kerbski lud.

— Rosprawy wo pošedženju nascheho lutherškeho knihowneho towarštwu podamy pschichodnje.

Něšchto k rospominanju.

Bitwa je nasche žyle žiwjenje, hdyž dobyčerški kónu jenož tón doštanje, kiž ko šam pschewinje.

Wot šleho šačdomnja čzwilowana wutroba je hela; měrna wutroba, to je paradiz.

Čłowjek i čzištej wutrobu ma wješele čzolo.

Na tjoch šnamjenjach je pošnacž, hacž je Šejuš w naž: Šeho žiwjenje, jeho šwědczenje, jeho škutk.

Budž tajki, kajkiž ko šdaj, a šdaj ko tajki, kajkiž šy.